ВЕСЕЛКА

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

РІК XV. ЧЕРВЕНЬ-ЛИПЕНЬ, 1968 Ч. 6-7 (166-167)

Листування

Роман Кінащук з Роземавнту в Монтреалі (Канада) пише: Дорога „Веселко"! Мені минуло десять років. Кінчаю шосту клясу „Рідної Школи" при парохії Успення Божої Матері. Я почав передплачувати Тебе минулого року. Мама турбувалася, що я не схочу Тебе читати, але я читаю Тебе дуже радо й бажав би, щоб мої друзі також Тебе читали. Мені сподобалось оповідання „Як Олег Царгород здобув". Люблю читати смішні пригоди Гоци Драли. Буду намовляти моїх друзів, щоб Тебе читали. Не забувай про мене, „Веселко", і приходи до мене кожного місяця. Посилаю передплату і одного доляра на пресовий фонд. До побачення — жду на Тебе!

Відповідь Редакції: Дорогий Романе! Дякуємо Тобі за пам'ять і за бажання приєднати нових передплатників і читачів журналу. Якби кожний наш читач приєднав нового передплатника, тоді ми могли б розбудувати, збільшити „Веселку" й дати більше ілюстрацій та веселих ілюстрованих історійок.

Дорога „Веселко"! Я називаюся Роман Головатий. Маю вісім років. Ходжу до четвертої кляси школи св. Миколая в Торонті. Дуже люблю Тебе читати. Найбільше подобаються мені Богдан, козак-характерник, історичні оповідання та дрібні речі в кінці журналу. Посилаю Тобі свою світлину. До побачення — Твій читач Роман Головатий.

Відповідь Редакції: Дорогий Романе! Дякуємо за гарного листа й знімку. Радимо Тобі читати всі матеріяли, надруковані у „Веселці". Побачиш, що й інші речі — оповідання, казки, вірші також будуть Тобі подобатися. Привіт!

Дорога „Веселко"! Я називаюся Маркіян Головатий. Маю одинадцять років і ходжу до шостої кляси школи св. о. Миколая в Торонті. Минулого року я послав Тобі листа й фотографію і цього року роблю те саме. Я дуже люблю писати листи. Люблю також читати. Переписуюся ще з трьома хлопцями-сумівцями і з своїми товаришами. Належу до СУМ'у, до роя „Вовки". Наш рій цього року склав перший іспит. Треба було ждати на цей іспит два роки. Ті, що склали іспит, отримають відзначення на „Святі Весни" у червні. Дуже люблю Тебе, „Веселко", читати, зокрема Богдана-характерника й історичні оповідання.

До побачення — Твій читач Маркіян Головатий.

Відповідь Редакції: Дорогий Маркіяне! Славно, що Ти любиш писати й читати, зокрема переписуватися з товаришами. „Веселка" завжди закликає своїх читачів переписуватися між собою, навіть друкувала й видала окремою книжечкою гарне оповідання Ганни Черінь п. н. „Листування". Добре, що належиш до СУМ'у і складаєш іспити. Кожна українська дитина повинна належати до якоїсь молодечої організації. На жаль, не можемо вмістити Твоєї світлини, яку Ти нам прислав, бо вона пересвітлена й неможливо зробити з неї кліщу. Найкраще робити чорно-білу фотографію, гостру й виразну. Пришли нам кращу світлину — радо вмістимо!

КНИЖКА-МАЛЬОВАНКА „НОВАЦЬКИЙ ТАБІР"

Ілюстрація на обкладинці цього числа „Веселки", це одна із численних ілюстрацій у книжці-мальованці „Новацький табір", що їх виконав маляр Іван Брикович. Під кожною ілюстрацією поміщена дотепна таборова новацька коломийка укладу Лесі Храпливої. Книжечка виходить заходами новацького журналу „Готуйсь". Вона призначена для новаків для розмальовування під час таборового дозвілля чи в дощову погоду. За найкраще розмальовані картини й найдотепніші підписи „Готуйсь" призначив нагороди. Книжечку можна буде набути у літніх таборах.

ВЕСЕЛКА
THE RAINBOW
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка роботи Б. Божемського
"THE RAINBOW" — "VESELKA"

Published monthly, except June to September Bi-monthly at Jersey City, New Jersey
81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

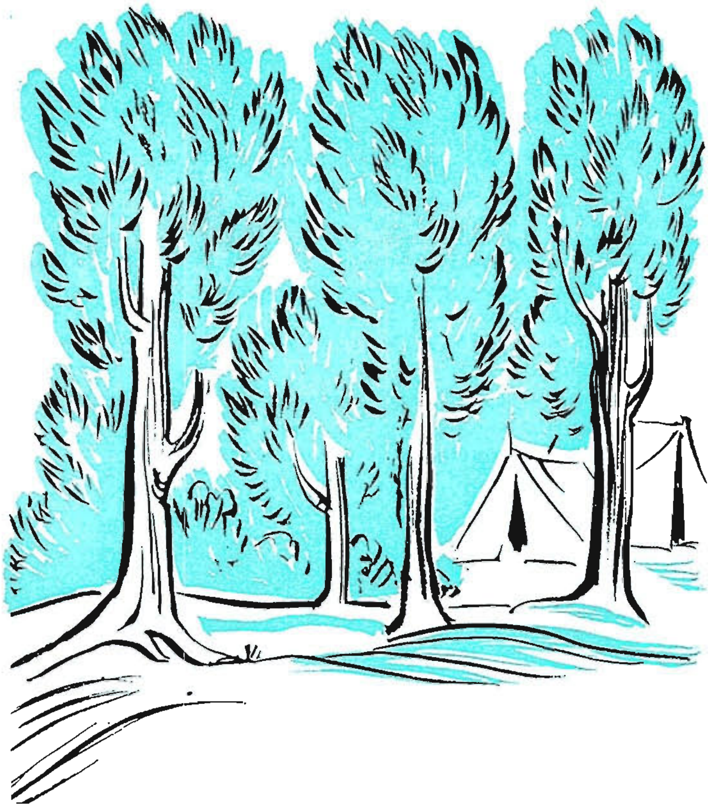
Subscription $4.00 per year.

Entered as Second Class Matter at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
І. Брикович — Новацька ватра

Алла КОССОВСЬКА *Ілюстрація П. ХОЛОДНОГО*

НА ПРОГУЛЯНЦІ

Ми ходили за село
Там, де житечко росло.
Ми там слухали казки,
Що шепочуть колоски.
Там гарячий маків цвіт,
Наче полум'я, горить,
Там волошок сині очі
„Добрий день!" сказати хочуть,
Дикі гвоздики червоні
Нахилялися в поклоні,
А дзвіночки голубіли
І беззвучно нам дзвонили.
Там метелики яскраві
Облітали пишні трави,
І собі зробили релі
З стебельців бджілки веселі.

Ми сиділи на межі
І побачили вужів,
Що швиденько проповзали,
Наче вузлики в'язали.
Там і ящірка маленька
Бігла по траві прудкенько.
Та її ми не впіймали,
Тільки . . . хвостика урвали!
Стало ящірки нам шкода,
Бо її пропала врода
Але тато нам на те:
„Хвостик в неї відросте".

Пояснення-словничок: **житo, житечко** — рід збіжжя (rye); **волошка** — польова квітка (corn-flower, bluet); **гвоздика** — carnation; **релі** — гойдалка (swing); **межа** — поросла травою смужка землі, що є границею між двома нивами (farrow between two fields); **ящірка** — lizard.

Лібретто: Катерина ПЕРЕЛІСНА *Музика: Осип ЗАЛЕСЬКИЙ* *Ілюстрації: Юрій КОЗАК*

ДІЙОВІ ОСОБИ
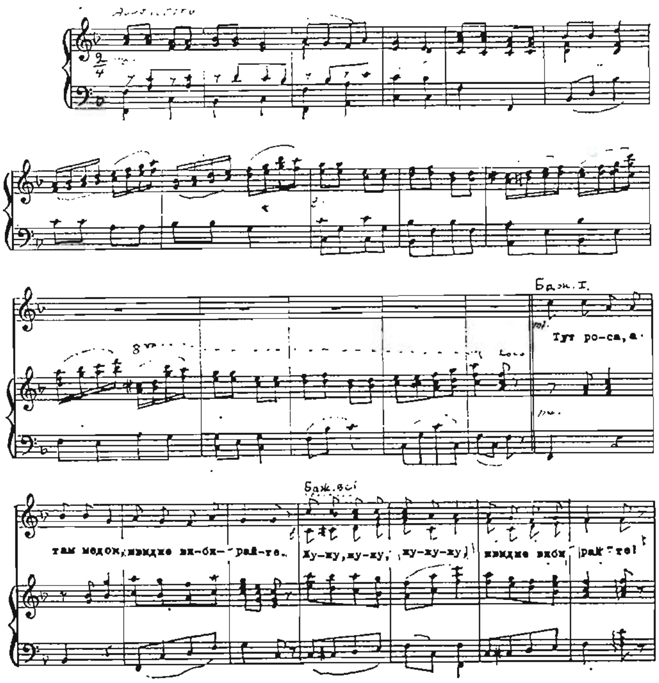
Бабка 1., королева комах	Метелик великий 1.
Бабка 2., почет королеви	Метелик великий 2.
Бабка 3., почет королеви	Метелик великий 3.
Жабка	Бджілка 1.
Цвіркунчик	Бджілка 2.
Цвіркун-тато	Бджілка 3.
Коник Польовий	Бджілка 4.
Метелик малий 1.	Джміль
Метелик малий 2.	Жук-Рогач
Метелик малий 3.	Жуки-військо
Метелик малий 4.	Метелики й Бджоли

ДЕКОРАЦІЯ

Галявина на узліссі. На задньому пляні ставок, біля нього пень. Між двома кущами велика павутина — сітка павука. З обох боків кущі і великі квіти на високих ніжках. Вхід до нірки Джмеля.

ДІЯ ПЕРША

(На пеньочку сидить Жабка, обмахується від спеки великим листом латаття. Бабка-Королева в супроводі свого почту пролітає понад ставком. Королева має жезл і маленьку блискучу коронку. Почет має сурми. Коротенький танок „вітання". Бджілки в'ються біля квітів).

БДЖІЛКА 1.
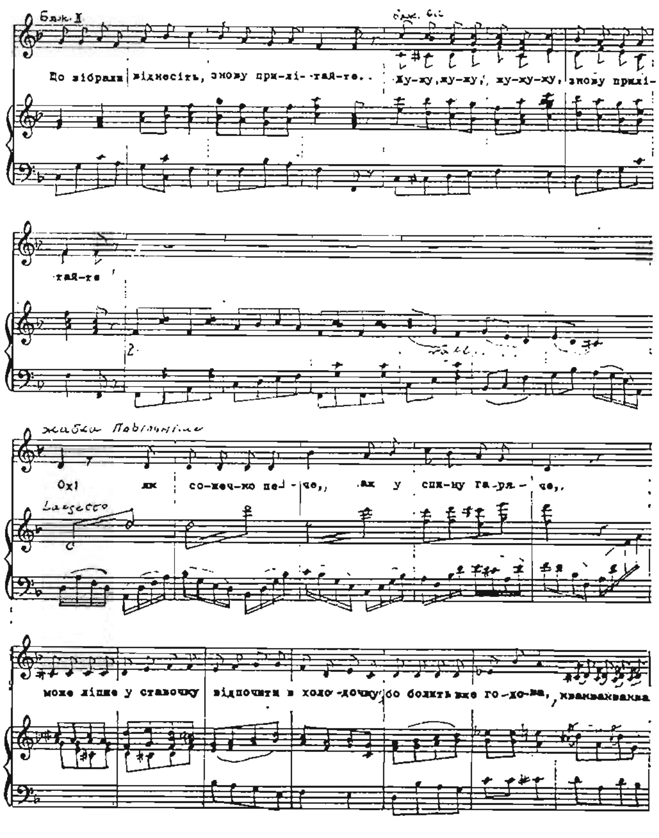
Тут роса, а там — медок!
Швидше вибирайте!

БДЖІЛКИ *(всі)*

Жу-жу-жу-жу! Жу-жу-жу!
Швидше вибирайте!

БДЖІЛКА 2.

Що зібрали, віднесіть,
Знову прилітайте!

БДЖІЛКИ *(всі)*

Жу-жу-жу-жу! Жу-жу-жу!
Знову прилітайте!

(„Набравши" меду, відлітають одна по одній).

ЖАБКА *(зідхаючи)*

Ох, як сонечко пече,
Аж у спину гаряче!
Може ліпше у ставочку
Відпочити в холодочку,
Бо болить вже голова...
Ква-ква-ква-ква! Ква-ква-ква!

(Ховається у ставочку. Влітають кілька маленьких Метеликів, танцюючи, вітаються з квітами).

МЕТЕЛИК 1.

Добрий ранок, квіточки!
Ви такі гарненькі!
І напевне є у вас
І мед солоденький.

МЕТЕЛИК 2.

Тільки сонечко засяє,
Легко стане жити:
Тут травиця, там водиця —
Є що їсти й пити.

МЕТЕЛИК 3.

І самі ми, наче квіти,
Крилечка ж легенькі!
Раді ми повеселитись,
З'їсти солоденьке.

МЕТЕЛИК 4.
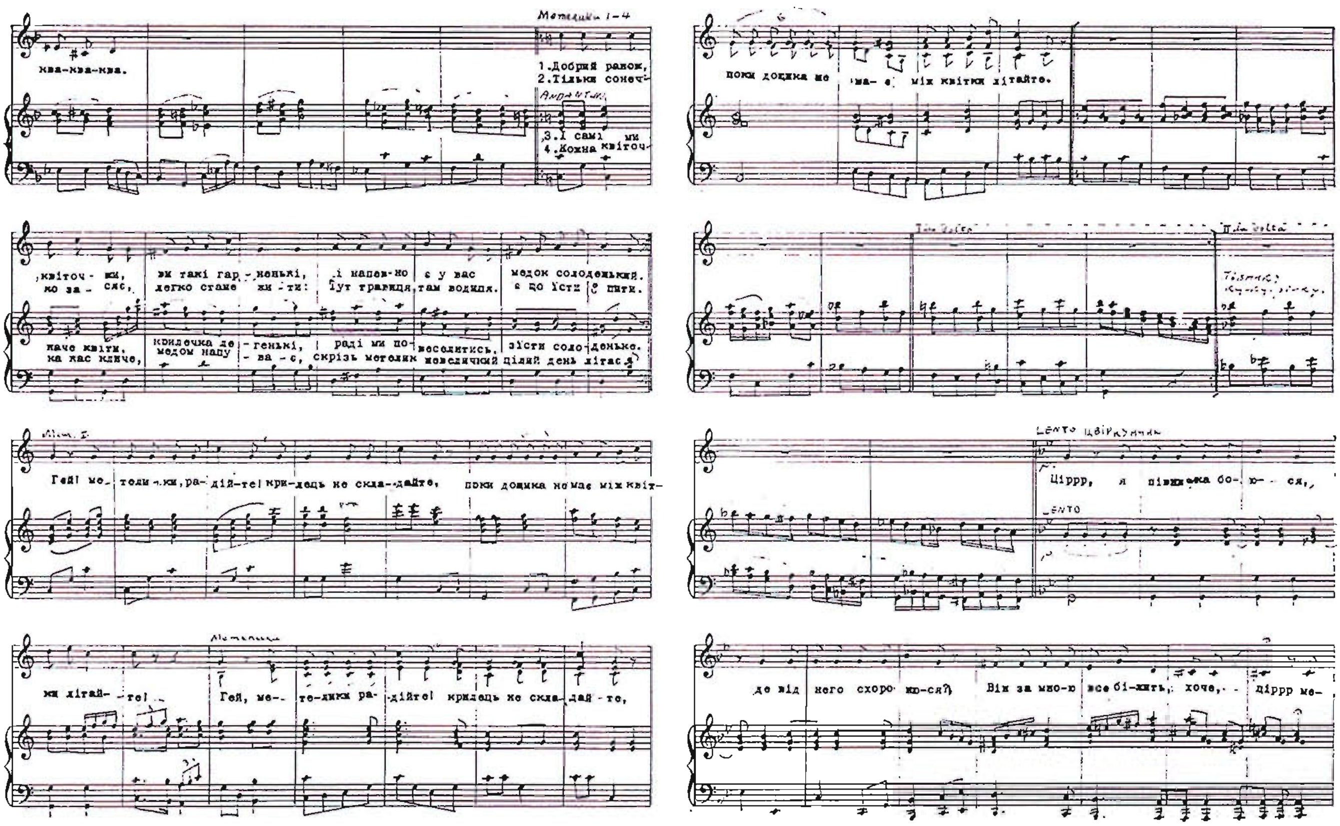
Кожна квіточка нас кличе,
Медом напуває...
Скрізь Метелик невеличкий
Цілий день літає!

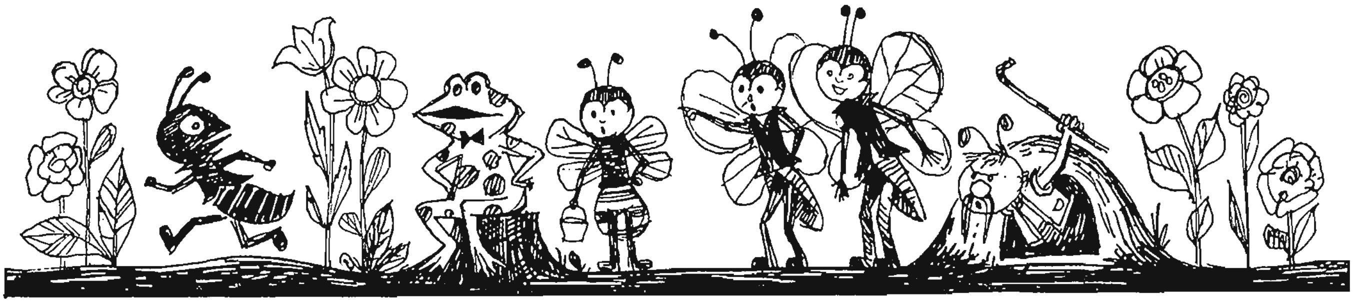
МЕТЕЛИК 1.

Гей, Метелики, радійте,
Крилець не складайте!
Поки дощика немає,
Між квіток літайте!

МЕТЕЛИКИ *(всі)*

Гей, Метелики, радійте,
Крилець не складайте!
Поки дощика немає,
Між квіток літайте!

(Танцюють, бавлячись. За кущами голосне „Ку-ку-рі-ку-у!" Метелики, сполохані, кидаються до квіток і там завмирають. На сцену вистрибує зляканий Цвіркунчик, шукає, де б сховатись. Знову чути „Ку-ку-рі-ку-у!" Цвіркунчик злякано присідає).

ЦВІРКУНЧИК

Ці-ір! Я півника боюся!
Де від нього схоронюся?
Він за мною все біжить,
Хоче — ці-ір! — мене вловить.

(Озирається у всі боки. З розпачем проказує):

Хоч би ямка де глибока!
Хоч би гірка де висока!
Хоч би нірка де яка
Мого родича — Жука!

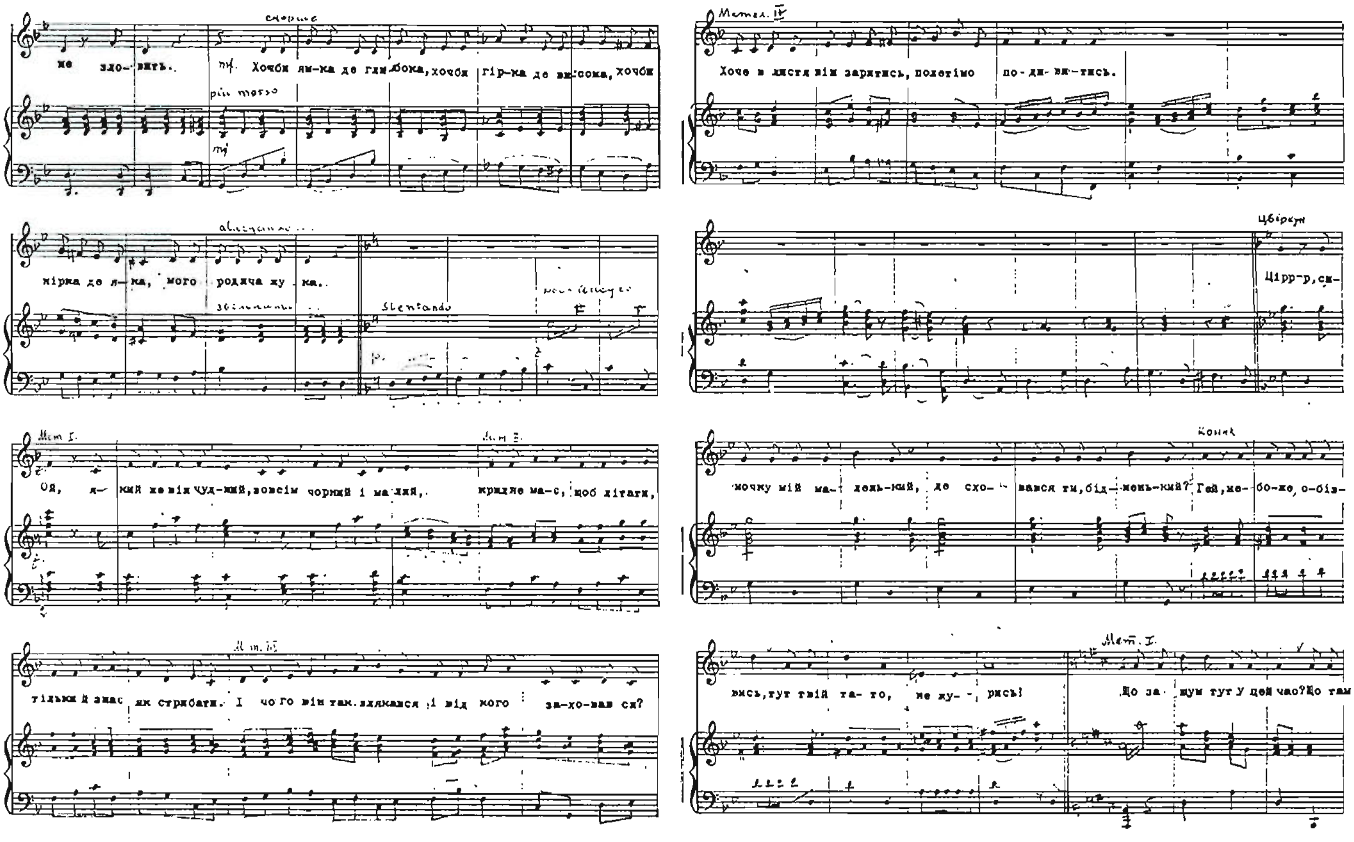
(Заглядає до нірки Джмеля, той сердито дзижчить. Цвіркунчик злякано відстрибує до ставочка. Із ставочка вилазить Жабка — „Ква!" Цвіркунчик, украй переляканий, тікає за сцену. Здивовані Метелики сходяться докупи посеред сцени).

МЕТЕЛИК 1.

Ой, який же він чудний!
Зовсім чорний і малий!

МЕТЕЛИК 2.

Крил не має, щоб літати,
Тільки й знає, що стрибати!

МЕТЕЛИК 3.

І чого він так злякався?
І від кого заховався?

МЕТЕЛИК 4. *(дивиться за кущі)*

Хоче в листя він заритись...
Полетімо подивитись!

(Метелики відлітають туди, куди побіг Цвіркунчик. На сцену вистрибує великий Цвіркун-тато і Польовий Коник. У Цвіркуна — скрипка, у Коника — цимбали. Вони шукають скрізь малого Цвіркунчика).

ЦВІРКУН

Ці-ір! Синочку маленький!
Де сховався ти, бідненький?

КОНИК

Гей, небоже, обізвись!
Тут твій тато — не журись!

(З-за кущів виходить великий Метелик, потім другий, третій. Над ставочком з'являється Бабка-Королева і прислухається до розмови Метеликів з Цвіркуном і Коником).

МЕТЕЛИК 1.

Що за шум тут у цей час?
Що там сталося у вас?

(Здивовано)

Звідки ви і хто такі?
Ви якісь чудні жуки!

КОНИК

Не жуки ми, аж ніяк!
Це Цвіркунчик — ваш свояк.
Та і я вам із рідні...

МЕТЕЛИК 1.

Що?! Мені?!

МЕТЕЛИК 2.

Мені?!
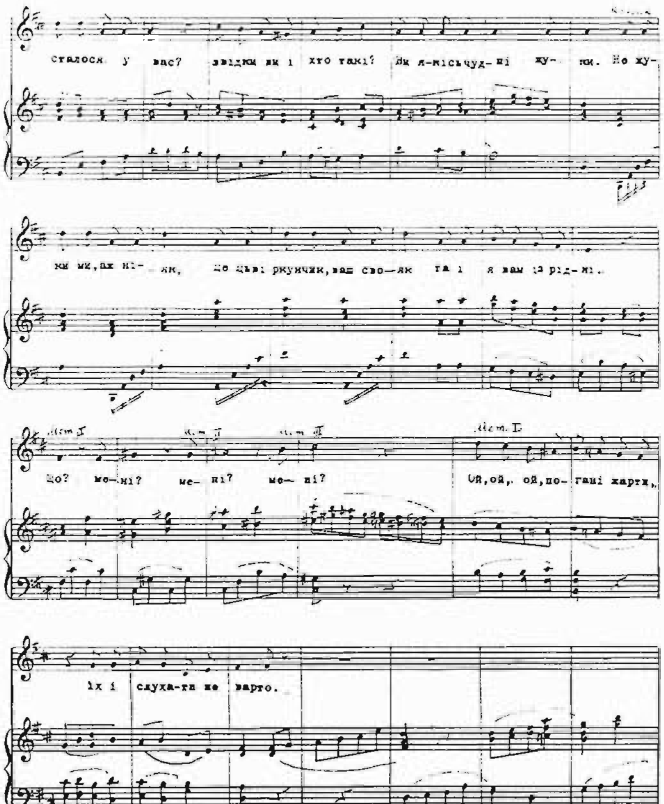
МЕТЕЛИК 3.
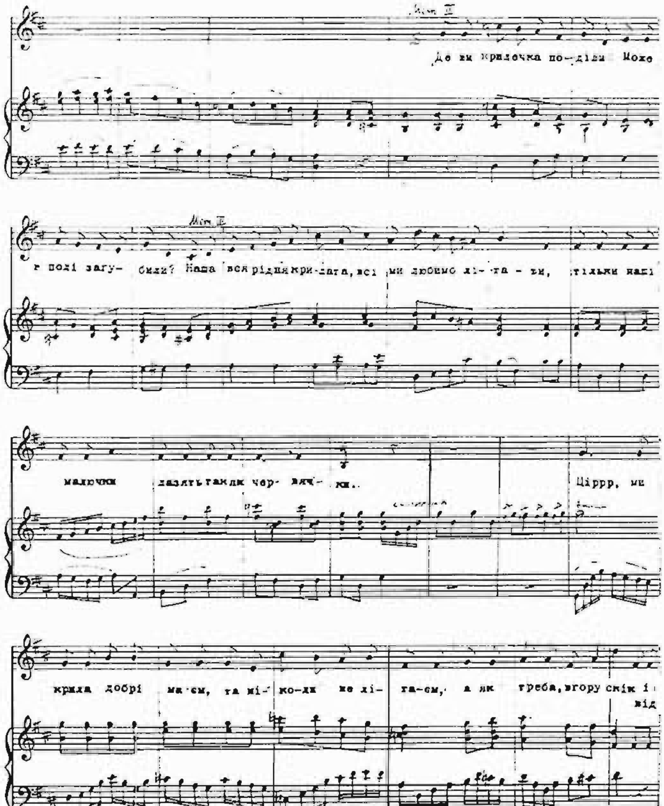
Мені?!

МЕТЕЛИК 1.

Ой-ой-ой! Погані жарти!
Їх і слухати не варто!

(Метелики крутяться перед Цвіркуном і Коником, показуючи їм свої крилечка).

МЕТЕЛИК 2.

Де ви крилечка поділи?
Може в полі загубили?

МЕТЕЛИК 3.

Наша вся рідня крилата,
Всі ми любимо літати,
Тільки наші малючки
Лазять так, як червячки.

ЦВІРКУН *(награє на скрипці)*
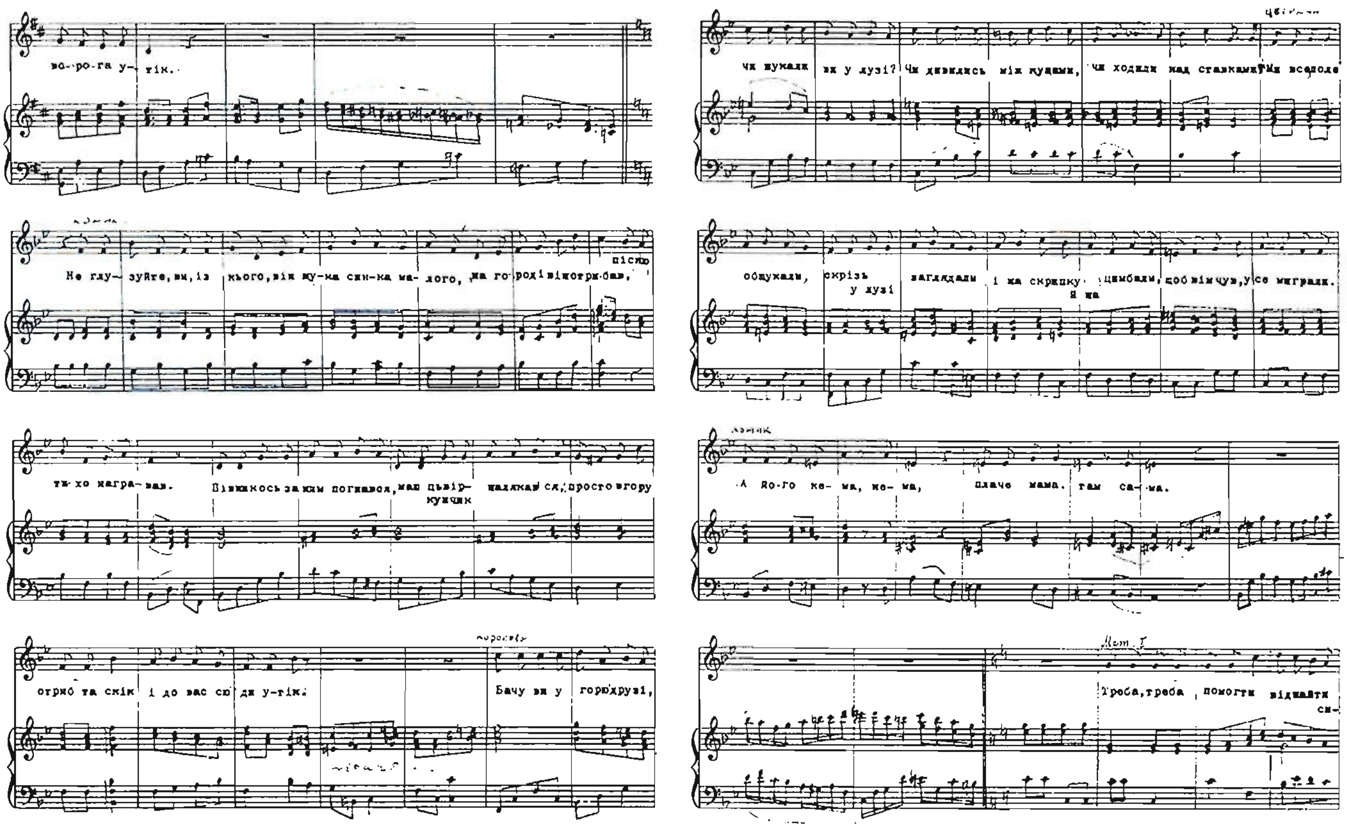
Ці-ір, ми крила добрі маєм,
Та ніколи не літаєм,
А як треба — вгору скік!
І від ворога утік!

(Показує, як стрибає; за ним стрибає Коник. Метелики сміються, глузуючи).

КОНИК

Не глузуйте ви із нього:
Він шука синка малого.
На городі той стрибав,
Пісню тихо награвав...
Півник ось за ним погнався,
Наш Цвіркунчик налякався,
Просто вгору стриб та скік
І до вас сюди утік.

(Метелики, зворушені, звертаються до Королеви і рухами запрошують її до себе ближче. Всі кланяються, присідаючи, коли Бабка-Коро-

лева із своїм почтом виходить на середину сцени. Цвіркун і Коник також кланяються низько).

КОРОЛЕВА

Бачу, ви у горі, друзі.
Чи шукали ви у лузі?
Чи дивились між кущами?
Чи ходили над ставками?

ЦВІРКУН *(жалібно)*

Ми все поле обшукали,
Скрізь у лузі заглядали.
І на скрипку й на цимбали,
Щоб він чув, усе ми грали . . .

КОНИК *(зідхаючи)*

А його нема . . .

ЦВІРКУН *(так само)*

Нема!
Плаче мама там сама . . .

(Метелики, схвильовані, шепочуться між собою і з Бджілками, що на мить залітають і відлітають).

МЕТЕЛИК 1.

Треба, треба помогти,
Відшукать синочка!
Перегляньмо всі кущі,
Всі квітки й листочки.

(Королева дає знак мовчати, махнувши своїм жезлом. Обидві Бабки з почту підіймають свої сурмочки, чекаючи наказу королеви).

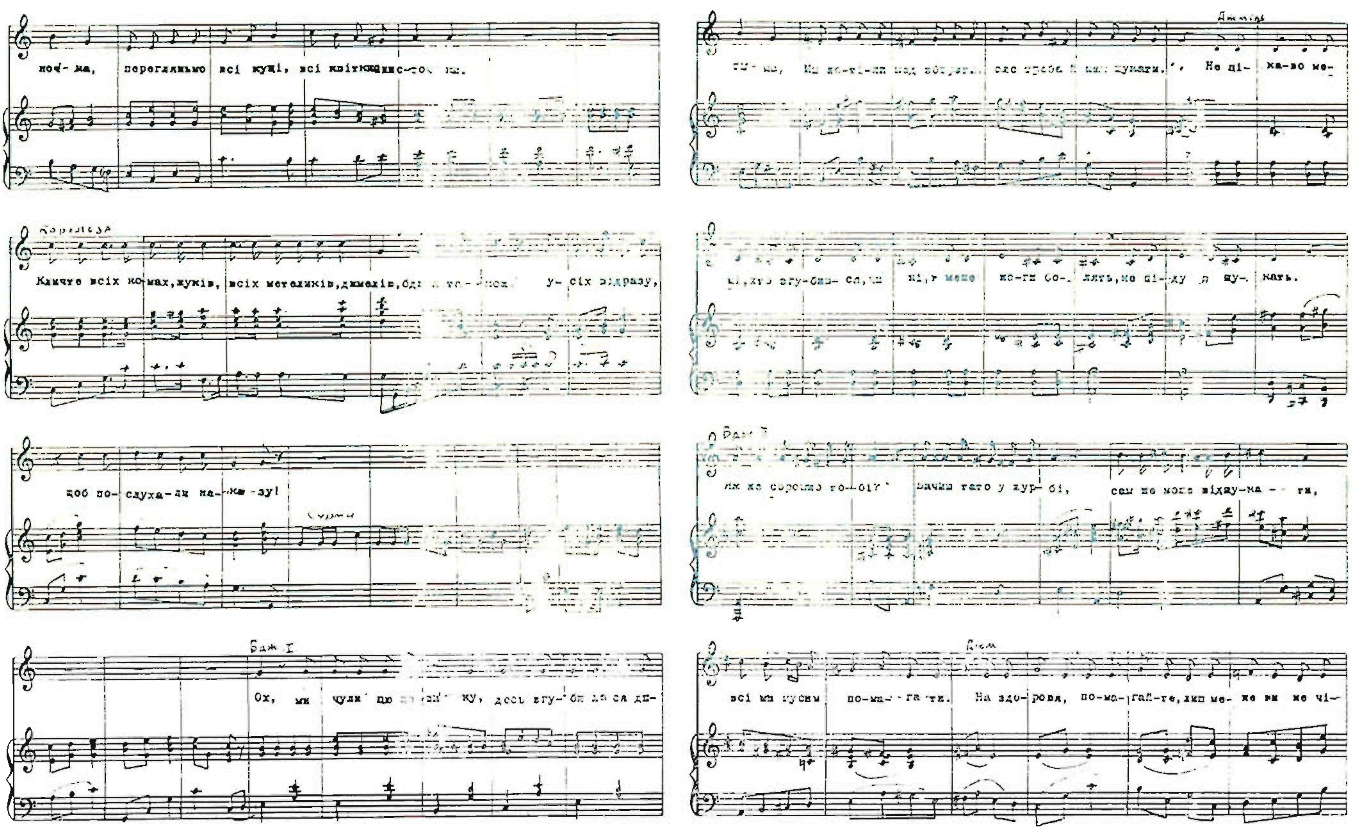
КОРОЛЕВА

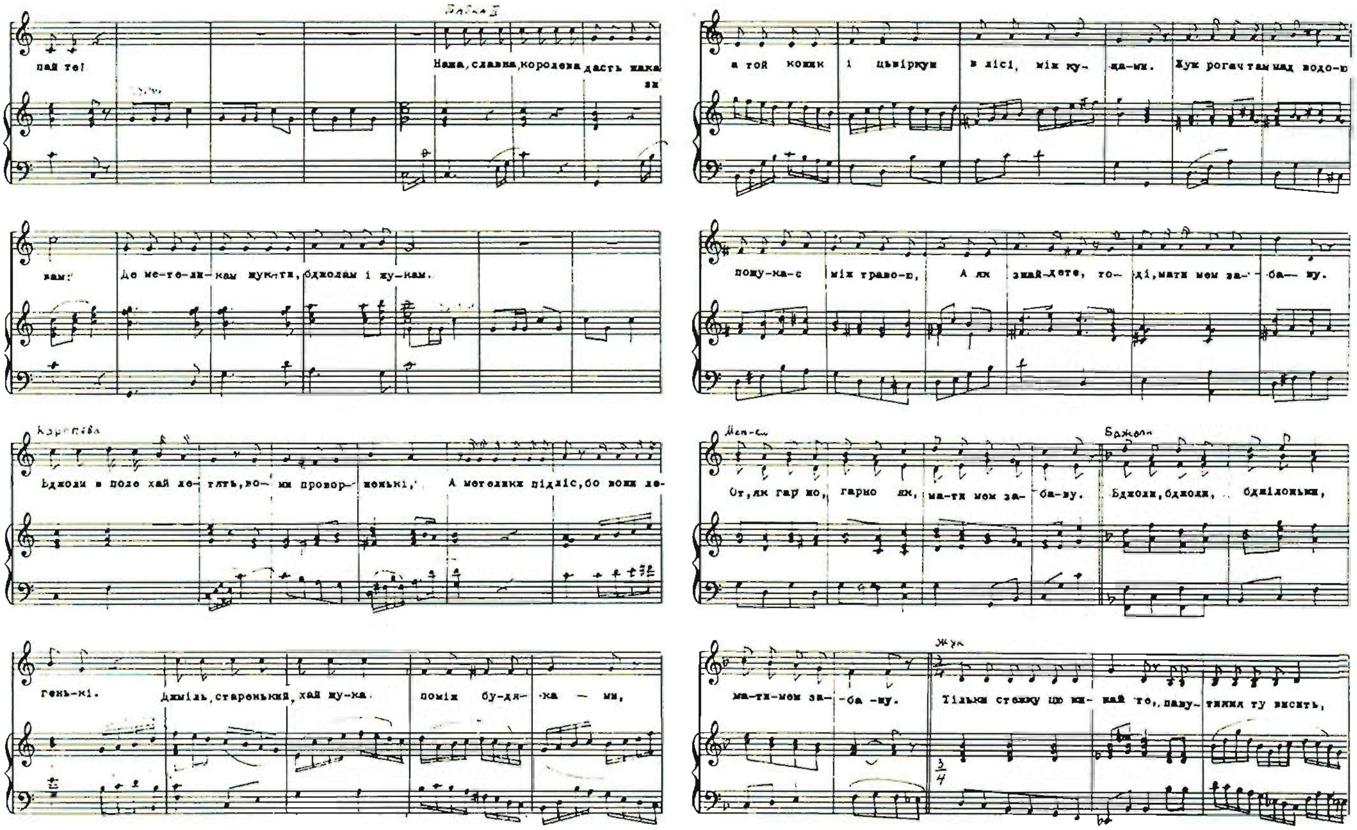
Кличте всіх Комах, Жуків,
Всіх Метеликів, Джмелів,
Бджіл також . . . Усіх відразу,
Щоб послухали наказу.

(Бабки сурмлять у всі боки. Влітають Бджоли, входить шкандибаючи Джміль, за ним поважно Жук-Рогач. Всі кланяються Королеві, чекаючи, стають групами).

БДЖІЛКА 1.

Ох, ми чули ці новини:
Десь згубилася дитина.
Ми летіли мед збирати,
Та вже треба й нам шукати.

ДЖМІЛЬ *(сердито)*

Не цікаво мені,
Хто згубився чи ні?
В мене ноги болять,
Не піду я шукать.

БДЖІЛКА 2.

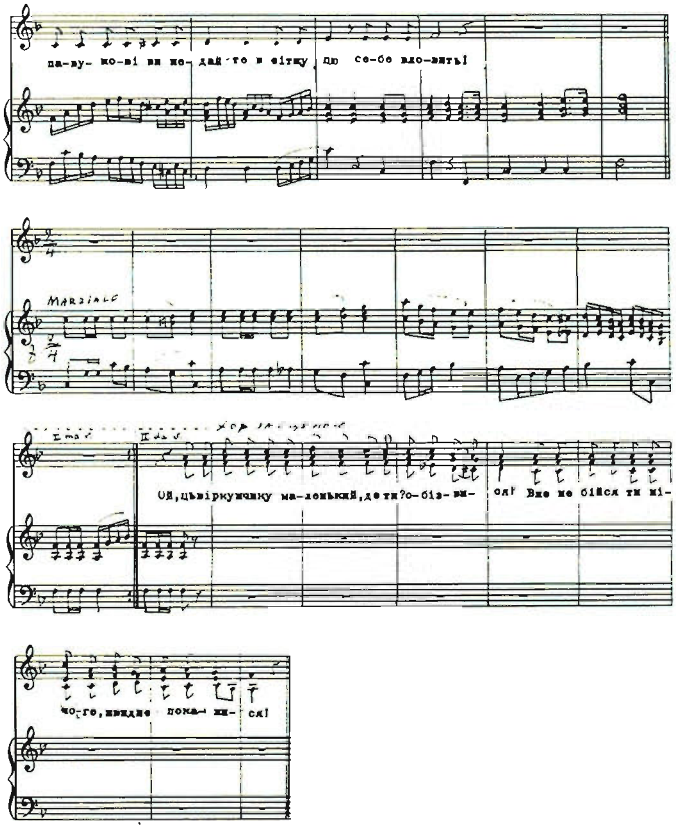
Як не соромно тобі?!
Бачиш, тато у журбі,
Сам не може відшукати —
Всі ми мусим помагати!

ДЖМІЛЬ

На здоров'я! Помагайте!
Лиш мене ви не чіпайте!

(Ховається за Метеликів. Королева дає знак, Бабки сурмлять).

Наша славна королева
Дасть накази вам,
Де Метеликам шукати,
Бджолам і Жукам.

КОРОЛЕВА

Бджоли в поле хай летять,
Бож і проворненькі,
А Метелки — під ліс,
Бо вони легенькі.
Джміль старенький хай шука
Поміж будяками,
А той Коник і Цвіркун —
В лісі між кущами.
Жук-Рогач хай край води
Перегляне трави . . .
А як знайдете, тоді . . .
Матимем забаву!

МЕТЕЛИКИ *(всі)*

От так гарно! Гарно як!
Матимем забаву!

БДЖОЛИ *(всі)*

Бджоли, Бджоли! Бджілоньки,
Матимем забаву!

ЖУК *(застерігає)*

Тільки стежку цю минайте,
Павутиння тут висить.
Павукові ви не дайте
В сітку цю себе вловить!

(Всі відсуваються від павутини якнайдалі. Королева дає знак, сурмачі грають марш, всі розходяться в різні боки: спочатку Бджоли, потім Метелики, далі Цвіркун із Коником. Жук іде понад ставком за сцену, а Джміль нишком ховається між кущів у свою нірку. Королева, відійшовши до ставка, проводжає всіх, ласкаво махаючи їм рукою. За сценою Цвіркун починає грати на скрипку — „Ці-ір! ці-ір!").

ХОР *(за сценою)*

Гей, Цвіркунчику маленький,
Де ти? Обізвись!
Вже не бійся ти нічого —
Швидше покажись!

З А В І С А

(Закінчення буде)

КУТИК ЮНИХ АВТОРІВ

СВЯТ-ВЕЧІР У В'ЄТНАМІ

У джунґлях далекого В'єтнаму йшов відділ американського війська. Поросла високими травами земля була мокра. Відділ спинився в лісі й заховався в окопах. Старшина дав наказ усім відпочити, скинути тяжкі наплечники і вечеряти.

Михайло стягнув з ніг ґумові чоботи і вилив з них воду. Аж тепер відчув, як у нього боліли ноги. На землю спускався вечір... З лісу доходив крик різних птахів.

Михайло та його товариш Бил добули з наплечників консерви й почали їсти. Нараз Бил сказав:

— Гей, чи ти знаєш, що завтра Різдво?

Тоді Михайло подумав: „Це значить, що сьогодні Свят-Вечір". У нього стали перед очима його рідна хата, за столом родина — тато, мама, сестри, брати. І причулося йому, як вони співають коляду „Бог Предвічний".

— Гей, Майку, їж свої консерви! — вивів його з задуми голос Била. Але до його вух все ще доходив звук колядки.

Бил перестав їсти і схвильовано шепнув Михайлові:

— Майку, чи ти чуєш — якась дивна мелодія і якісь дивні слова! То певно „Ві Сіз" співають.

Михайло усміхнувся й відповів:

— Заспокойся, я цю пісню знаю, це українська колядка!

Він пішов до команданта попросити дозволу пошукати того, хто співав, і побачив, що то співав сам командант. Вони обидва докінчили співати „Бог Предвічний".

І чужа, далека в'єтнамська ніч не здавалася вже їм такою холодною і страшною.

Даруся К у з ь м а ,
уч. 6-ої кляси

ПРИГОДИ З МУРЧИКОМ

Жив собі одного разу в лісі малий ведмедик. Його звали Мурчик. Одного дня його мама й тато пішли дістати чогось поїсти. Мурчик тоді побіг до дерева і поліз нагору по мед. Але бджола його вкусила в лапку. Він закричав: „Мамо, мамо!" Мама прибігла, і Мурчик зліз додолу. Вдома мама зав'язала йому лапку. Другою він їв мед.

Марта М е н ц і н с ь к а , 10 років,
учениця 3-ої кл. Рідної Школи
в Сефтоні, Австралія

КРІЛИК І ДІТИ

(Ілюстрація Б. Божемського)

У садочку з клітки
Втік маленький крілик.
Там гуляли дітки
І його зустріли.

Почали ловити —
Позбивали ноги.
Бігає, мов вітер,
Крілик прудконогий.

Під кущами швидко
Бігає-стрибає,
Повернутись в клітку,
Видно, не бажає.

Діма

В ЗООПАРКУ

Ми прийшли до зоопарку
В пообідню літню пору
І помітили здалека
Щось таке... неначе гору.

Підійшли до нього ближче,
Зупинились, придивились,
А воно у воду поруч
Цілим тілом повалилось.

Ну й сміялися ж ми потім,
Що горою здався нам
Величезний,
Товстелезний
ГІПОПОТАМ.

Діма

КАЗКА ПРО ГРИБА

(Ілюстрації Е. Козака)

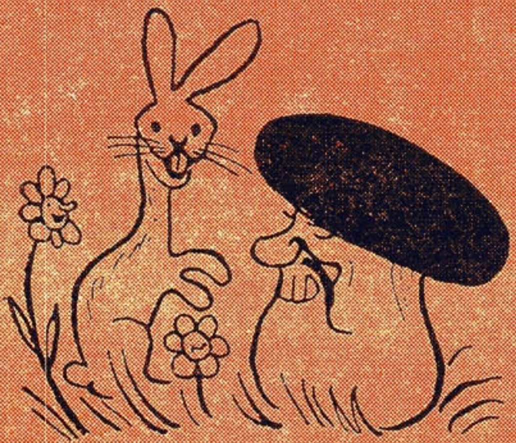
Звідки взявся лицар цей?
Гордий був такий, аж гей!
Вітру-бурі не боявся,
Дощ ішов, а він сміявся
На увесь розлогий ліс
І все ріс,
І все ріс,
Ріс . . .

Раз, було, слимак приліз,
З'їсти хтів гриба,
Та ба! —

Завеликий! .. Лисеня
Одного дня
Мандрувало через ліс,
До гриба приклало ніс —
Він приблуди не злякався,
Ні на крок не поступався,
Тільки в лісі між беріз
Ріс і ріс,
Ріс . . .

Смілий був, авжеж!
Не злякався зайця теж,
Не злякавсь,
Засміявсь
На ввесь гай, на ввесь ліс
І все ріс,
І все ріс,
Ріс . . .

Та ось бач —
Де не взявсь Гриць-рубач,
Ну ж пиляти,
Ну ж рубати —
Та й повіз гриба до хати . . .
Славний був грибок — дарма,
Вже його нема!
Тільки спогад лишився,
Як у юшці гриб варився,
Як чудово в каші пах —
Ах! . .

Роляник

Роман ЗАВАДОВИЧ

МАЛИЙ ГЕРОЙ З КРАСНОПОЛЯ

III. Шлях до волі

Коли біля частоколу свистіли стріли і кричали люди, по коструббатім стовбурі липи обережно повзла вгору величезна гусениця. Коли ж вона час від часу на хвилину завмирала, то ставала подібною до великого ґудза, що, буває, наросте на стовбурі завбільшки в діжу. Таких справжніх ґудзів на липі було кілька, і це було дуже на руку Борисові.

Хлопчина непомітно просунувся поміж справжніми ґудзами і зник серед листя. За хвилину почув під собою татарські крики і тріскіт ламаних кущів. Прилип до галузі і знову ніби завмер. По довшій хвилині кроки віддалилися. Крізь віконце в листі Борис побачив, як татари відходили в сторону церкви. Але переклики між кущами не припинялись, і Борис догадався, що сторожа стоїть зовсім недалеко.

Обережно поповз по бічній галузі й передався на дуба. Дерева стояли тут густо, і їх гілля посплітались, мов руки. Почався небезпечний шлях до волі, до рятунку.

Часто траплялося, що від одної гілляки до другої було задалеко. Треба було міняти напрям і вибирати іншу дорогу. Десь на четвертому чи п'ятому дереві єдина гілляка, якою можна було покористуватись, висіла занадто високо над галуззю сусіднього дерева. Тоді виявилося, що дуже добре зробив Борис, захопивши з собою кілька мотузків. Прив'язав мотузка до горішньої галузі і, мов павук, тихо спустився на нижчу гілляку. Бувало так, що гілляки були тонкі й небезпечно вгиналися. Тоді Борис перев'язував кінцем шнура грубше місце гілляки, другим кінцем опоясував себе, щоб мати сяку-таку забезпеку, і тоді дряпався поміж листям, мов хрущ.

Старався робити якнайменше шелесту, але це не завжди йому вдавалося. Раз під ногами зламалась у нього суха гілка. На щастя, держався руками другої, і тому, хоч ноги повисли в повітрі, не впав униз. Сухий тріск понісся по лісі, але верховіттям дерев гуляв досить сильний вітер, і шум дерев заглушив тріскіт.

Кілька зляканих птиць злопотіли крильми і дико закричали, зацокали білки, збігаючи по стовбурах то вгору, то вниз. Із опустілого гнізда якоїсь великої птахи вискочила куна і, мов стріла, понеслася поміж галуззям. Дятлі перестали довбати кору і, відлетівши набік, з недовір'ям спостерігали небачене створіння, що повзло по деревах.

Важко перемагав Борис труднощі такої незвичайної дороги. Шкіра на долонях, подряпана корою, пашіла. На грудях, ліктях і колінах одежина подерлася, і на голому тілі почала виступати кров. Але Борис не чув болю — він був пройнятий однією всевладною думкою перемогти перешкоди, подолати небезпеку, врятувати дорогих, рідних і своє гарне Краснополе, не дозволити ворогам далі нівечити його любий рідний край.

Час від часу зупинявся і наслухав. Особливо був обережний у місцях, де його можна було бачити з землі. Чув перегукування татарських вартових, але голос доходив до нього вже ззаду, від сторони Краснополя. Ліс ставав щораз густіший. Борис лічив дерева, якими просувався і, коли дійшов до п'ятнадцятого, вирішив спуститись на землю. Щоправда, небезпека була ще дуже велика, але про його присутність тут, мабуть, ніхто не знав. Внизу похитувались лапаті папороті і лопухи — було де заховатись.

Борис обережно зсунувся по стовбуру вниз. Сорочина й штанята вкрилися дірами, крізь які проглядала червона пошарпана шкіра. Впав у бур'яни й поповз далі. Зупинявся, наслухував і знову рачкував. Цим разом посувався куди швидше, ніж по деревах. Через деякий час, коли став почуватись безпечніше, пробував підбігати хильцем. Щось рвонулось, шелеснуло в кущах, і Борис із помертвілим серцем припав до землі. Але то був лише зайчик. Він мерщій помчався крізь ліс швидкими скоками і пропав у гущавині. Бідний зайчик! Його доля подібна до того, що переживав тепер Борис!

Серце, притулене до землі, відстукало несподівану тривогу, і Борис піднявся з землі. Знов зашелестіли бур'яни, пропускаючи тендітну постать хлопчини. Борис мандрував далі. Татарські перегуки зовсім затихли, розчинились у шумі лісу. Ґрунт почав звільна знижуватись, і Борис з радістю подумав, що яр недалеко.

І справді, дерева рідшали, бур'яни густішали. Крізь сонний шум дерев до ушей хлопця долинув плюскіт струмка.

— Слава Тобі, Господи! — Борис перехристився. — Найгірше вже за мною!

Стояв на дні яру. Припав до води, змочив спалені гарячкою губи, обмив пошарпані долоні й рани на грудях та колінах.

Обабіч підіймались круті береги яру, оброслі кущами й папороттю. Ще вище шуміли дерева.

(Закінчення буде)

(Пояснення на стор. 22-ій внизу)

Катерина ПЕРЕЛІСНА

НАШ САДОК

Хоч маленький наш садочок,
Та багато в нім грушок.
Отакенькі! Такі!
А солодкі які!

Біля хати вишеньки,
Всі їмо їх залюбки.
Отакі! Отакі!
А солодкі які!

Під парканом у кутку
Є й малина у садку.
Отакенька! Така!
А солодка яка!

І порічки теж ростуть,
Тільки нам їх не дають.
Ще не спілі! Такі!
А кислючі які!

Петро КІЗКО

З СОНЦЕМ Я ДРУЖУ...

З сонцем я найбільш дружу:
Сонце встане — я встаю,
З сонцем стежкою біжу
У зеленому гаю.

З сонцем я веселий скрізь,
Разом з ним в ставку купаюсь.
А як тільки дощик „бризь!",
З сонцем я й собі ховаюсь.

Як же ручки й ноженята
Вже потомляться малі,
Сонце йде і я йду спати.
Тихо.
Лю -
лі -
лі...

РОЛЯНИК

НЕВДАЛА МАНДРІВКА

Ми, два малі ведмедики,
Цікаві штукарі,
Хотіли теж поглянути:
А як там угорі?

Полізли ми на стовбура,
Та ввесь наш труд — дарма!
Дорога тут скінчилася,
Дороги вже нема!..

І хмарки не побачили
Й медком не пахне тут —
Ну, що ж, хіба вертаймося
До мами в рідний кут.

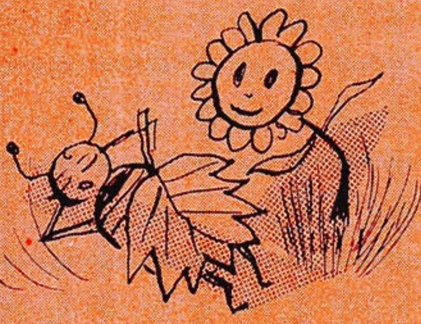
Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрації Е. КОЗАКА

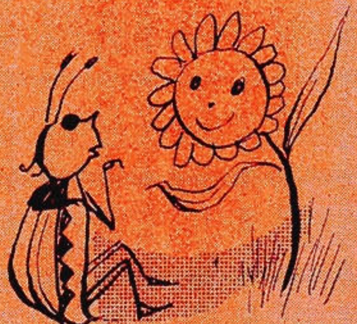
Квітка Крамарка і Джміль Бешкетник

Зеленіє Галин сад,
Розцвітають вишні,
Розпускає виноград
Вже листочки пишні.

Хрущик-червчик смачно спав,
Квіточка збудила.
Хрущик тонко запищав:
„Що, сестричко мила?"

Поклонилася вона:
„Хрущику, мій брате!
Бачиш, вже прийшла весна,
Годі дармувати!

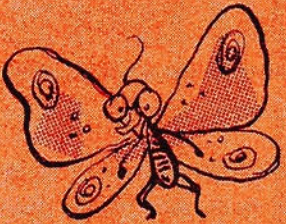
Чуєш — в пасіці гуде:
Пробудились бджоли,
Та харчів нема ніде,
Всі слабі і кволі.

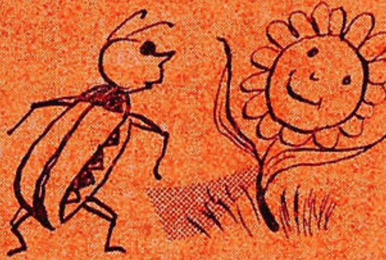
Щось би з'їсти на обід,
Бо . . . живіт запався —
По торішнім меді слід
Навіть не остався.

Комашина йде садком,
Розправляє крила,
Поживилася б медком —
Прибула б і сила.

Та й метелик у садку
Між дерев літає,
Полизав би й він медку,
Але де — не знає.

А у мене ж є медок,
Перший на увесь садок!
Сам це знаєш, брате —
Буду продавати!

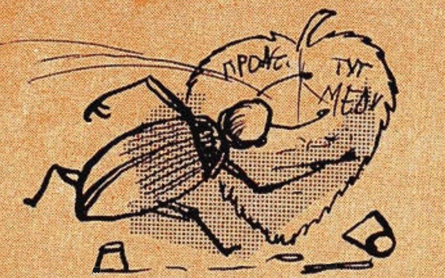
Вивіску мені змайструй
На тонкім листочку,
Гарно-мудро намалюй
Скляночку і бочку.

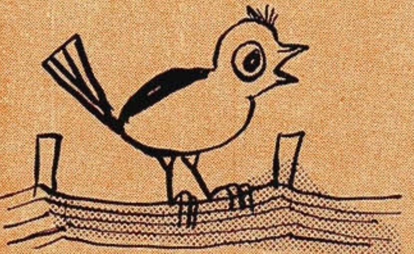
Нижче напис поклади
На зеленім полю:
„Продаються тут меди,
Та без алькоголю!

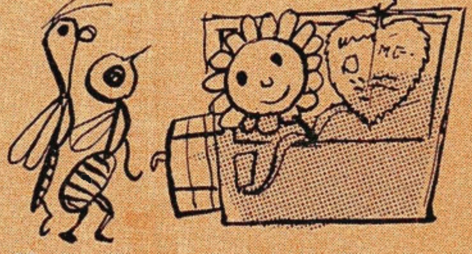
Хто мине, той цілий вік
Жалкувати буде,
Бож медок — цілющий лік,
Пам'ятайте, люди!"

„Дуже радо, — каже Хрущ, —
Точно все зроблю я!"
На три дні сховався в кущ,
Аж упрів, малює.

А той Хрущик був мистець.
Як скінчив роботу,
З дива цвіркнув Горобець
З бабиного плоту.

На ввесь сад горить-блищить
Вивіска у Квітки,
Хто побачить, той спішить —
Йдуть бозна ізвідки.

Квітка справно продає,
Червоніють личка,
Все гаразд — заробок є,
Добре йде крамничка.

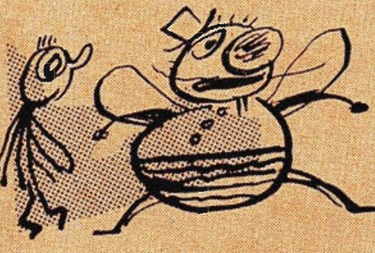
Аж приходить п'яний Джміль —
Хто його не знає! —
Де лиш корчма серед піль,
Там він попиває.

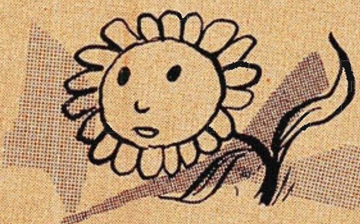

„Мед — помия! — каже він. —
Дай горілки чарку!
Я з далеких йду сторін,
Щоб залити шпарку.

Як горілки не даси,
Поламаю лави
І тобі на всі часи
Нароблю несляви".

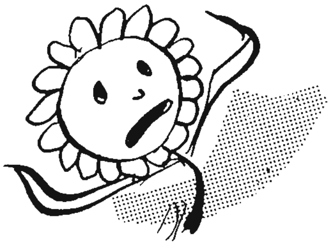

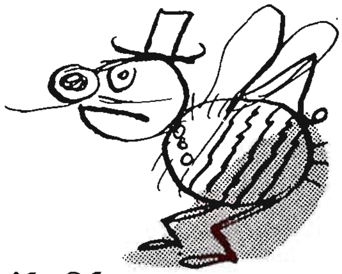
А той джміль бешкетник був:
Як, бувало, впився,
То джмелину честь забув,
Лаявся і бився.

„Алькоголю в нас нема! —
Квітка відповіла. —
Не гукай, не стій дарма,
Йди до свого діла!

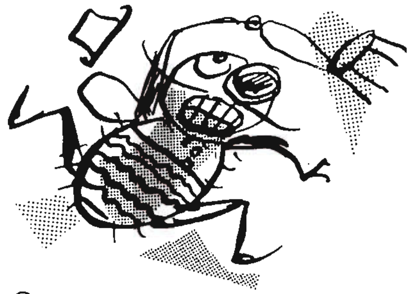
Далі →

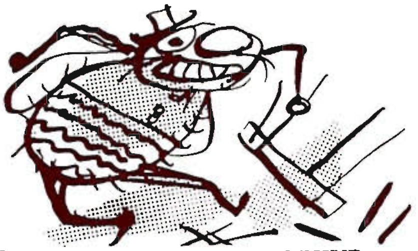
В нас медок — щоденний хліб,
В нім нема отрути,
Та й пора уже тобі б
П'янство це забути!

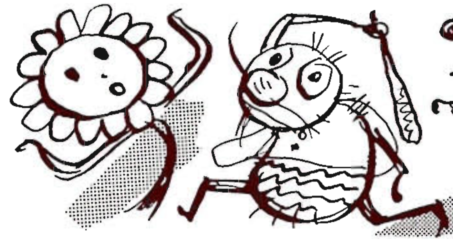
Образився грубий Джміль,
Як почув цю мову:
„Вчити ти мене не смій!" —
Розкричався знову.

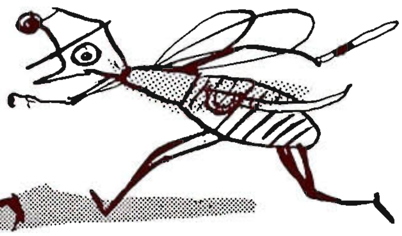
Ось я вмить тебе провчу,
Як гостей приймати:
Посуд, лави потрощу,
Викину із хати!"

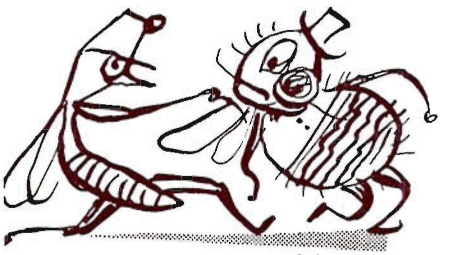
Вмить стола перевернув
(Це йому не штука!),
Розігнався, замахнувсь,
Підіймає бука.

Раптом чує — хтось його
Ухопив за плечі,
Джміль крутнувся, та ого!
Неприємні речі!

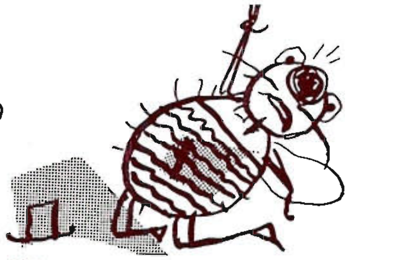
Був то Шершень-поліцай
В жовтім однострою —
Він силач на всенький гай,
Мов вродивсь до бою.

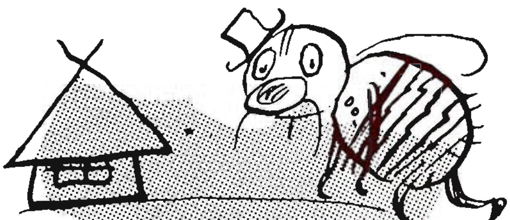
Він Джмеля за ковнір враз —
Вивів із крамниці.
„Вже тобі, босяку, час, —
Каже, — до в'язниці!"

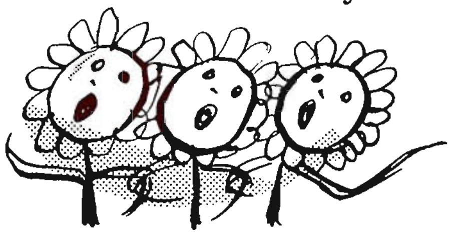
Ой, злякався Джміль-гультяй
Та й почав проситись:
„Пане Шершню! Ай-ай-ай!
Вже не буду битись!

П'янствувати на ввесь вік
Певно перестану,
Присягаю: чоловік
Я статечний стану!"

Усміхнувся поліцай:
„Ну, іди додому,
А про цю пригоду, знай,
Не хвались нікому!"

Йде додому Джміль-дідок —
Ох, який же сором!
— А у Квітки п'ють медок
І співають хором.

Леонід ПОЛТАВА *Ілюстрації Б. ПЕВНОГО*

НАЙМЕНШИЙ ВОЯК

(Оповідання про УПА)

Жив-був на Україні в місті Калуші хлопчик на ім'я Володимир. Був малий, мав сім років, і тому його звали коротко Влодком. Коли в Україні в 1944 році закінчилась велика війна між німцями-гітлерівцями й москалями-комуністами, Влодко мав тільки один рочок і тоді вже був сиротою: його тато й мама були в Українській Повстанській Армії, билися проти німців та москалів і не повернулись додому. Маленького Влодка взяла до себе сусідка, вчителька, пильнувала його й доглядала. Як мав шість років, то вже вмів читати.

Хочете знати, який був Влодко? Хоч названа мама дуже про нього дбала, але не мала дати чого смачного їсти, бо за комуністів, які захопили Україну, у крамницях часто не було навіть хліба. Тому Влодко, як і багато інших дітей, був худенький. Проте, був дуже жвавий, а його чорні очиці, здавалось, бачили навіть і уві сні. Хлопчик усе навколо помічав, усім цікавився і дуже радів, що через рік зможе вже піти в школу вчитись. Він думав, що його нова мама буде вчити в тій самій школі. Але вона там не вчила. Комуністи сказали, що вона вже стара, а насправді не дозволили вчителювати, бо вона розповідала дітям про Україну, про князів, про гетьманів. . . Тому колишня вчителька мусіла працювати прибиральницею: замітала бюра, прибирала сміття, витирала столи. Важко працювала, і за те діставала малі гроші.

— Влодусю, нині підеш зі мною, — сказала прибрана мати. — Коли хтось запитає, чому ти у бюрі, то скажеш, що боїшся сам залишатись удома.

— Я вже знаю, мамо, я тільки так і скажу! — відповів хлопчик. Він радів, що може бути увесь час із своєю найкращою, найдорожчою мамою.

Ось мама вдягла фартух, взяла віника, щітки й розпочала працю. Старий сторож відчинив їм великий дім. У тому домі був головний уряд, комуністична влада. Між ними майже не було українців, своїх людей, а більше чужих, присланих з Росії. Вони й розмовляли між собою іншою мовою — російською або, як казали люди — московською. То були москалі. Влодко знав, що то вороги України, бо про це йому розповіла названа мати. Він і сам бачив, як оті чужі люди забирали й кудись везли українців. . .

Мама замітає, стирає із столів порохи. . . Що ж робить Влодко? Він вдає, ніби бавиться біля дверей, підкидає паперову кульку, а насправді пильнує, чи хто не йде довгим коридором.

— Мамо, йдуть! . . — прошепотів раптом хлопчик. Мама швидко поклала у велику шафу якісь папери і знов узялась замітати. Люди пішли до іншого бюра. Мама ще раз швидко добула папери з червоним написом „Секретно" — то були таємні списки: прізвища людей, і все з Калуша та інших міст і сіл, все українські прізвища. Мама швидко переписала їх на маленький папірчик, і за хвилину той папірчик був уже у Влодка в черевику. Треба вам знати, що жінку-прибиральницю

і всіх, що прибирали там, не раз міліція обшукувала, а малого Влодка — ні!

Отак наш малий герой не раз і не двічі виніс у черевику дуже важливі списки з прізвищами людей. Комуністи вирішили вивезти їх з України у холодний край, Сибір, за те, що вони любили свою Україну.

Щоразу, як такі списки потрапляли до рук прибиральниці, другого дня малий Влодко брав глечик на молоко і йшов на край міста до одного господаря. Там він добував густо списаний папірчик з черевика. Господар цілував хлопчика і христив його, щоб він з мамою не попався в руки комуністів. Повертався хлопчик з повним глечиком молока.

Комуністи почали підозрівати, що хтось сторонній читає їхні списки, бо з Калуша раптом почало зникати багато людей. Чому? Ви вже догадуєтесь: їх попереджено, що комуністи хочуть вивезти їх на Сибір. Всі ті люди діставали підроблені пашпорти-документи на інші прізвища й виїжджали в інші міста — десь у Київ, у Харків або ще далі — вони й далі жили і працювали в Україні.
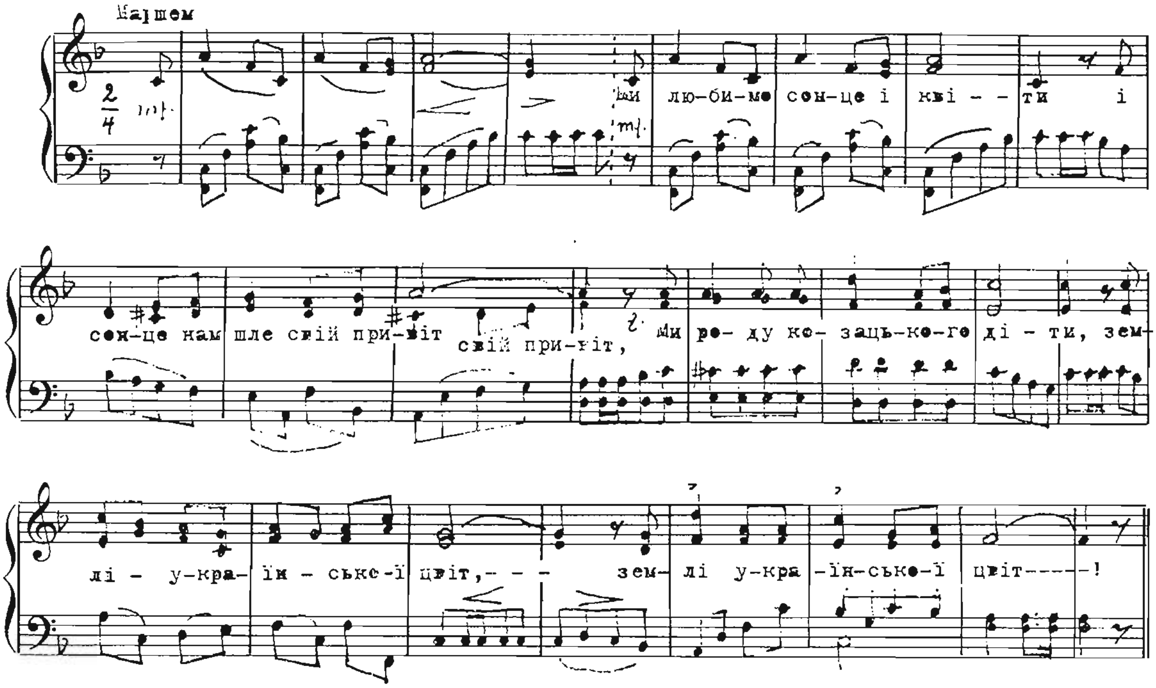
Хто ж був їхнім рятівником? Найперше названа мама Влодка, бо вона діставала таємні списки. Але рятував їх і Влодко. Він беріг маму і передавав списки старшині Української Повстанської Армії, що жив на краю міста Калуша. До нього ходив Влодко „по молоко". Той старшина УПА мав своїх людей, вони вміли робити печатки й підробляли різні документи. Українці з такими документами втікали з тієї частини України, і так рятувались від вивозу на Сибір.

Слова: ДІМА *Музика: О. ЗАЛЕСЬКИЙ*

МИ РОДУ КОЗАЦЬКОГО ДІТИ...

(Пісня - марш)

Ми любимо сонце і квіти,
І сонце нам шле свій привіт.
Ми роду козацького діти,
Землі української цвіт.

В яку б не пішли ми дорогу —
Ти, пісне, над нами злітай!
Крокуючи гордо і вногу,
Ми славимо рідний наш край.

Наш приятель — сміливий вітер,
Відвага — це наш заповіт.
Ми роду козацького діти,
Землі української цвіт.

Прийшла весна 1951 року. Танув сніг. Ставало тепліше. Влодко в старих черевиках, які знали так багато таємниць, знову пішов „по молоко". Але біля будинку, де жив старшина, почув раптом стрілянину. У дверях з'явився господар-старшина, кинув ґранату на комуністів і впав від їхніх куль, залитий кров'ю. . .

Влодко повільно пішов назад: у черевику він мав нові списки. Він уже знав, що цю таємну станицю УПА викрито. . . Того ж вечора наш найменший вояк-розвідник УПА із названою мамою негайно виїхав з Калуша. Влодко вже звавсь Андрійком і його мама звалась інакше. Розвідники УПА виконали своє завдання, врятували від заслання на Сибір багатьох українців. Вони обидвоє десь живуть в Україні, але ніхто не знає, де саме.

Найбільші герої — це ті, про яких ніхто нічого не знає.

Пояснення-словничок: **Названа або прибрана мама — це чужа жінка, що прибрала собі сироту з іншого роду за свою дитину.**

Іван МАСЛЯНКО *Ілюстрація В. ЗАЛУЦЬКОГО*

ПОГОНЯ

Як усі діти, так і Івась вліті цілими днями перебував над річкою Прутом. Любив цю річку й луги, що навесні лунали співом пташок. Над річкою літали табунами білі чайки-риболови.

Коли Івась трохи підріс, став він також риболовом — навчився ловити рибок вудкою. А риби у Пруті багато й усякого роду — клени, марени, щуки... Бувало, дасть на принаду великого довгого хробака, з'являться завжди голодні горбачі-окуні — і за короткий час Івась має їх уже півторби.

Раз, наловивши окунів, Івась сів відпочивати на високому березі річки. Перед ним — село, хатки біленькі, мов вулики, а біля них ходять люди в білих сорочках, мов гуси. За селом, у далині, розкинулись розкішні гори Карпати, вкриті темнозеленими лісами.

Нараз почувся гавкіт собак. Івась побачив погоню псів за зайцем. Погоня прямувала до того місця, де сидів Івась. Він з цікавістю став приглядатись.

То не була звичайна погоня без ладу. Пси бігли півколом. Ті, що на правому й лівому крилі, намагалися загнати зайця в середину півкола, щоб потім обступити його з усіх сторін. Мабуть, заєць це знав, бо біг щосили вперед.

„Що буде, як вони добіжать до берега річки?" — подумав Івась, прилігши до землі.

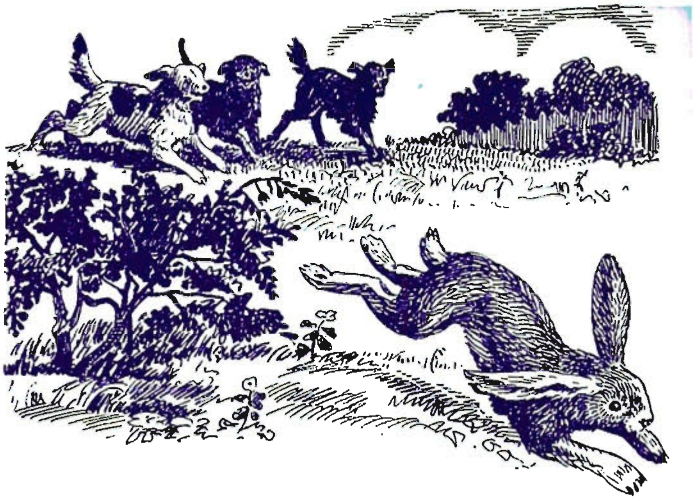
Погоня підходила ближче. Ось заєць мчить просто на Івася, але побачив його, звернув раптом убік і добіг до берега. Нараз зупинився, обернувся очима до погоні і став на задні ніжки, щоб краще бачити. Потім умить присів і зробив великий стрибок з берега в річку.

Пси добігли до берега й розгубилися. Одні побігли вгору річкою, а другі вниз уздовж течії, немов шукаючи броду. Тільки один собака, може командир, зібрався на відвагу і скочив у річку слідом за зайцем.

Тим часом заєць уже переплив річку, обтряс із себе воду та чкурнув у луг. Собака — за ним. Але тут уже зайця ніхто не зловить, бо в лузі він мистець ховатися. Пес вернувся ні з чим, переплив річку й почвалав додому.

А заєць перегодом також вернувся до річки й викупався, бо був дуже заболочений. Сів на чистенькі камінчики, трохи просох, а тоді обтрусив свій кожушок і поскакав у присадибні городи, бо певно був голодний.

Івась був радий, що заєць зумів урятуватися від смерти. Івась подумав: „Бог створив пса з міц-

ними зубами, зате дав зайцеві міцні ноги. Зайця уважають боягузом, бо він нібито всього боїться й від усього втікає, але це не зовсім правда, бо швидкі ноги — це зайцева оборона. Зрештою, і в утечі треба мати відвагу та розум у скрутнім становищі."

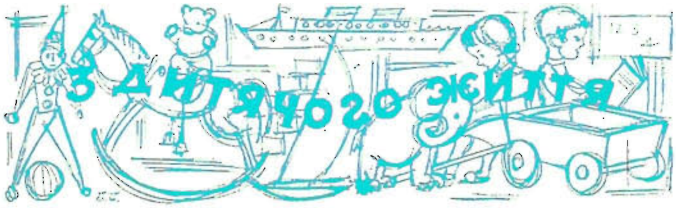
На другий день Івась розповів товаришам про цю подію. Діти раділи, що зайчик-герой у небезпеці врятувався і тим урятував честь всього заячого роду.

Пояснення-словничок: **Чайка** — водяна птаха, мева (mew); **принада** — те, що рибалка чіпляє на гачок вудки (bait); **розкішний** — тут: чудовий, величний (magnificent, splendid); **розгубитися** — тут: збентежитися, зніяковіти (to be embarassed); **вгору рікою** — up-stream; **течія** — stream, current; **брід** — місце, де можна перейти ріку (ford); **чкурнути** — швидко побігти; **чвалати** — to trudge; **перегодом** — later; **присадибний** — той, що біля садиб-осель; **скрутний** — небезпечний; **становище** — situation.

ПОЯСНЕННЯ ДО „МАЛОГО ГЕРОЯ З КРАСНОПОЛЯ"

(Сторінка 14-та)

Пояснення-словничок: **кострубатий** — покручений, нерівний (rough); **гудз** — вузол (knot); наріст на тілі після удару (lump, bump); тут — наріст на дереві; **карабкатися** — лізти вгору, видряпуватися (to climb); **хрущ** — комаха, що живиться листям (may bug, tree-beetle); **верховіття** — вершок дерева (top branches of tree); **зацокати** — цокати, цокотіти — швидко говорити, видавати швидкі звуки (to rattle, to jabber, speak rapidly); **куна, куниця** — звірок (marten); **дятель, жовна** — птах, що видовбує дзьобом черваки з-під кори дерева (woodpecker); **пашіти** — горіти, жаріти (to blaze, flame); **подолати** — перемогти (overpower); **нівечити** — нищити (to destroy, annihilate, ruin); **лічити** — рахувати, числити (to count); **папороть** — лісова рослина; народне повір'я каже, що папороть цвіте раз на рік, і той, хто побачить її цвіт — буде щасливий (fern); **лопух** — широколиста рослина (bur, burdock); **бур'ян** — безкорисна рослина (weed); **хильцем** — іти похилившись (bendingly, in a sneaking manner); **тендітний** — ніжний (soft, tender, delicate).

ВІДВІДИНИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Від дітей школи св. о. Миколая в Чікаґо Христі Панчук і Діяни Федорів отримали ми такого листа:

День 7-го травня ц. р. був гарний. Сонце світило ясно. Діти п'ятої кляси школи св. о. Миколая в Чікаґо разом із своєю вчителькою зібрались оглянути Український Музей. При вході до музею ми бачили образ Матері Божої, тризуб та портрети: о. Августина Волошина — прем'єра Карпатської України та д-ра Сіменовича — добродія музею. Нагорі були дуже гарні гуцульські одяги та модель гуцульської церкви й хати. Були також інші одяги з різних частин України та гуцульські музичні інструменти — трембіта й сопілка. Бачили ми також чудову кераміку й інкрустовані вироби, вишивки й писанки. В одній кімнаті висіли портрети князів і гетьманів та українська зброя. На столах були виложені листи митрополита Андрея Шептицького до священиків і українські гроші. Дуже гарний був тризуб, зроблений з поштових марок.

Ми хотіли б, щоб музей був більший і щоб ми могли бачити більше українських пам'яток.

ДИТЯЧА СВІТЛИЧКА В ЕТОБІКО

Дитяча світличка в Етобіко, Онт. (Канада) приміщується в Українському Домі ім. Т. Шевченка. Вона постала у вересні 1967 року. Заняття у світличці відбуваються двічі на тиждень. Виховницями є п-ні Неля Паликівська й Ляриса Мазуренко-Семчишин. Світличка влаштувала дві дитячі забави, Миколаївський вечір і ялинку. На світлині — група найменших членів світлички отримує дарунки від св. Миколая.

НАЗВИ ПТИЦЬ

Змініть одну букву (приголосну) в поданих словах, і матимете назви птиць:

Кашка, чарка, кіт, сода, мета, сук, осел, калька, ворота.

ЖАРТІВЛИВІ ПИТАННЯ

а) Що можна мати навіть у порожній кишені?

б) Як можна із слова д о л я зробити дві співацькі ноти?

в) Яке це слово: 40 А?

г) Як з озера зробити ніщо?

ЯКІ ЦЕ СЛОВА?

Перше слово — це те, що розказують або читають дітям батько-мати. А коли в цьому слові змінити одну приголосну букву на іншу приголосну, то вийде назва птиці, що плаває по воді. Які це слова?

Загадка

У лісі, в скелях і в горах
блука небачена чаклунка.
Як гримне грім: тар-р-рах!
— тар-р-рах! —
вона за мить озветься лункo.
Співають пісню юнаки.
І знову не мовчить чаклунка:
— Гей-га! — озветься з-за ріки,
— Гей-га! Гей-га! — гукає лунко.

Чи треба розгадку додати?
Адже не важко відгадати,
хто озивається так лунко.
Насправді: голос не чаклунки
і не якогось чаклуна —
то здалека лунка ЛУНА.

Г. Чорнобицька

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК І РОЗВАГ

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК У „ВЕСЕЛЦІ" за ТРАВЕНЬ ц.р.: РЕБУСИКИ: підкова, підручник, підпора, підставка, підшивка. ЩО ЦЕ? Трава. ЯКІ ЦЕ СЛОВА? Оса, кос. РОЗВ'ЯЗКА РАХУНКОВОЇ ГРИ З СІРНИКАМИ:

Сценарій і текст: *Р. ЗАВАДОВИЧ*
Scenario and story: *R. ZAVADOVYCH*

Ілюстрації: *П. ХОЛОДНИЙ*
Illustrations: *P. CHOLODNY*

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК — ІСТОРИЧНА КАЗКА
UKRAINIAN TALE — BOHDAN, KOZAK-SORCERER

РОЗДІЛ XXXIX: СРІБНА КУЛЯ / *CHAPTER XXXIX: THE SILVER BULLET*

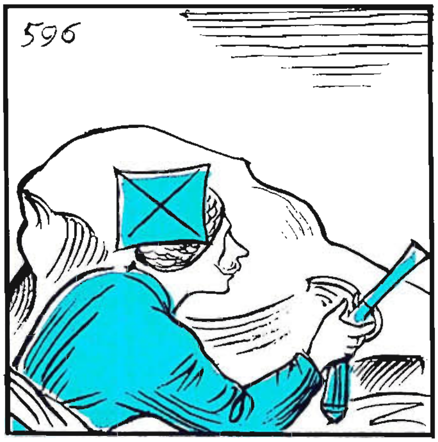
Рох добув з торби заворожену срібну кулю. — Тільки срібна куля може вбити цього характерника!

Rokh took out the magic silver bullet from the bag. "Only a silver bullet can kill this sorcerer."

Вистрілив Бартош другий раз, і куля продірявила верх Богданової шапки.

Bartosh fired the second time, and the bullet pierced Bohdan's cap.

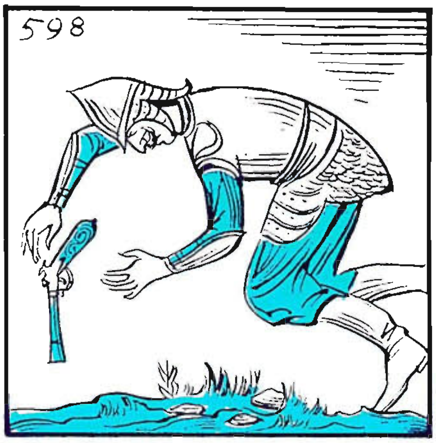
Рох поповз з-під муру на поле і приліг за невеликим каменем.

Rokh crawled from under the wall into the field and hid behind a small rock.

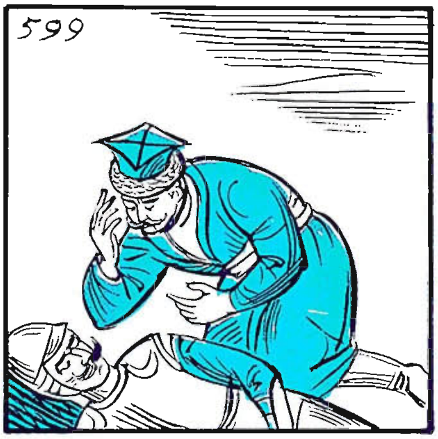
Націлився Бартош утретє, але в ту мить з-за каменя гримнув постріл.

Bartosh aimed for the third time. Suddenly a shot was fired from behind the rock.

Срібна куля поцілила Богдана, відбилася від ґудзика, полетіла назад і вдарила Бартоша в чоло.

The silver bullet struck Bohdan, ricocheted from a button, and hit Bartosh in the forehead.

— Він мертвий! — крикнув розпачливо Рох, схилившись над трупом Бартоша.

"He's dead!" — lamented Rokh as he bent over Bartosh's body.

(Кінець тридцять дев'ятого розділу)

(End of Chapter XXXIX)